

Verhalen voor Kinderen

A. Hans

DE BRAND

L. Opdebeek · Uitgever · Antwerpen

A. HANS

W W W

DE BRAND
EN ANDERE VERHALEN

PENTTEKENINGEN VAN
EDMOND VAN OFFEL

ZACHTE EN ZEKER
AL OP DE BEEK

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN

De Brand

De knapen haalden hun hart op met schaatsenrijden. Het ijs wemelde van vroolijke gasten, jonge als oudere.

Willem Vervloet zat triestig in zijn huis. Hij mocht niet buiten. Hij was pas ziek geweest en moest nog een paar weken binnen blijven.

O hoe vervelend! En vooral nu met 't ijs! Hij had zijne kameraden zien vertrekken. En hij kon hier voor 't venster zitten. Zijne schaatsen bleven boven in de kist. Dezen winter kwam er van rijden natuurlijk niets meer.

— « Als ik buiten mag, is 't gedaan met de vorst », gromde hij ontevreden.

Zijne moeder kwam juist in de kamer. Zij hoorde den uitroep en vroeg vriendelijk :

— « Wat scheelt er aan, Willem? »

— « 'k Verveel me zoo! Waarom ben ik ook niet beter! Mijne vriendjes rijden op 't ijs en ik zit hier alleen ».

— « Willem ge moogt zoo niet spreken », zei moeder ernstig. « Uwe vriendjes rijden op 't ijs, zegt ge? »

— « Ja, moeder, ik heb ze zien voorbijgaan ».

— « Maar ze zijn niet allen op 't ijs, dat weet ge wel. Arthur Donkers ligt ziek te bed. En Walter, de arme Walter... denkt ge nooit meer aan hem? »

Willem werd rood.

Er waren veel jongens ziek geweest. Walter, een vriendje van Willem, was niet beter geworden. Hij stierf en lag nu in zijn klein grafje op 't kerkhof.

— « Ge zijt gelukkig beter geworden », hernam moeder. « Ge waart erg ziek. Nu moest ge dankbaar zijn. Neen, 't staat u niet schoon, zoo te grommen ».

De knaap durfde niet meer tegenspreken. Maar hij bleef knorrig en boos.

— « Lees wat », zei moeder.

— « Ik ken mijne boeken al van huiten ».

— « En uwe bouwdoos, zijt ge die ook reeds moe? »

— « Och, 't is altijd 't zelfde! »

— « En schilderen? »

— « 'k Heb er geen lust in ».

— « Wat zijt ge een ontevreden jongen! Ge moest u schamen! Hoeveel arme kinderen zouden blij wezen met één stukje van uw speelgoed! Gij krijgt te veel. We zullen er voortaan aan denken. Welnu, als ge toch niet anders wilt, verveel u dan maar ».

Willem keek of hij azijn gedronken had.

Moeder ging de kamer uit, om iets in de keuken te halen.

— « 'k Kan hier toch niet met mijne armen over elkaar blijven zitten, » bromde Willem. « Wacht, op zolder ligt er een oud, dik boek met prenten! Ik zal het halen. Dat is tenminste wat anders. »

De jongen nam van de schouw een dooske stekjes, want op den zolder was 't donker. Hij liep rap de trap op. Dat boek moest ergens in den hoek liggen bij al die kisten en koffers.

Ruts... hij stak een stekske aan. Een vlammetje lichtte hem bij... ha, daar zag hij 't boek al, fut... hij blies 't stekske uit en wierp het weg.

Hij moest het dikke boek met zijne beide handen dragen. Moeder zat al weer in de kamer.

— « Wat hebt ge nu toch? » vroeg ze.

— « Ik zal prentjes kijken », zei de jongen.

— « Lag dat boek op zolder? »

— « Ja, moeder. »

— « En kondt ge het in den donker vinden? »

— « O ja, 'k wist waar het was. »

— « Ge hebt toch geen stekske aangestoken? »

— « Wel neen, moeder! » loog Willem.

't Dooske zat in zijn zak — en hij liet het daar.

Spoedig was hij verdiept in zijn prentenboek.

Zoo ging de tijd nog al rap om.

— « 't Is vroeg donker, » zei moeder. « Zie de schaatserijders komen al terug! Maar waarom blijven de menschen voor ons huis staan? Zou er wat gebeurd zijn? Allen kijken omhoog. Wat roepen ze nu? Brand! « Is er brand? » kreet moeder verschrikt.

Er werd hard aan de bel getrokken. Een man klopte op 't venster.

— « Uw huis staat in brand! » riep hij.

De vrouw gilte van angst. Willem sprong half weenend op. Het huis stond in brand.

— « We moeten vluchten! » zei moeder haastig. « Welk een ongeluk! En vader is niet hier! Rap, Willem, rap! »

De straat geraakte in rep en roer.

— « Brand, brand! » klonk de kreet. Van alle kanten kwam er volk toegelopen.

— « Zijn er nog menschen in? » vroeg een politieagent.

Juist sprong moeder met Willem aan hare hand naar buiten. Ze had den jongen een van vaders jassen over 't hoofd gegooid.

Een buurman nam de vrouw en den knaap mee in zijn huis.

De vlammen sloegen naar alle kanten.

Ringe-ling-ling! Men hoorde de bel der brandspuit. De pompiers waren daar al. De rappe mannen gingen haastig aan 't werk. En 't duurde niet lang, of dikke waterstralen werden op het vuur gegoten.

— « Laat mij door, laat me dan toch door », riep een heer.

't Was Willems vader.

— « Mijn huis in brand... en waar is mijne vrouw, waar is mijn kind? » vroeg hij angstig.

— « Twee huizen verder, bij uw buurman », antwoordde de politieagent.

De heer zag niet meer naar de vlammen, welke nu al uit de ramen sloegen. Hij liep snel naar de woning, waar moeder en Willem waren.

De pompiers deden hun best. Maar het vuur liet zich niet spoedig blusschen.

— « Er zullen nog andere huizen verbranden », zei iemand.

Maar neen, gelukkig werd men den brand meester.

De woning van Willems ouders was vernield.

— « Achteruit ! » schreeuwde een pompier.

Met een luiden plof viel het dak in. Asch en stof vlogen op. Vonken spatten naar alle zijden. Maar weldra doofden de vlammen uit. 't Gevaar voor de naburige huizen was voorbij.

Toch bleven eenige pompiers den geheelen nacht waken. Men kon nooit weten ! De vlammen moesten nog eens uitslaan.

•••

In de woning van den buurman zat moeder te weenen. Vader ook keek droevig. Nu hadden ze geen huis meer.

— « En hoe is die brand toch begonnen ? » vroeg de vriendelijke gebeur.

— « Ik weet het niet », antwoordde moeder. « Ik zat met Willem in de kamer. Eensklaps zien we veel menschen voor onze deur. Iemand roept: uw huis staat in brand ! 'k Wist van angst niet wat ik deed. Ik trok Willem mee. Ach, wat een ongeluk ! »

Willem sprong nu zijne moeder om den hals. De jongen barste in snikken los.

— « 't Is mijne schuld ! » riep hij. « Ik ben met stekakes op zolder geweest, om dat boek te zoeken ».

En ja, op den zolder was de brand begonnen. Willem had een stekake aangestoken en het weggegooid, zonder te kijken of het wel goed uit was.

Het gloeide nog. 't Vonkje viel op een stuk papier. Dit schoot in brand. De vlam sloeg vandaar naar eene mand en dan naar eene kist. Weldra vatten de balken van 't dak vuur. toen begon 't spel voor goed. Eén vonkje kan eene heele stad vernielen.

•••

Gelukkig was de woning verzekerd. Willems vader kreeg geld van eene maatschappij. Daarmee kon hij een nieuw huis laten bouwen en ook andere meubelen koopen.

Maar vele kostbare dingen waren verloren gegaan. En wat een last, eer alles weer in orde was ! De menschen moesten wel een jaar in een klein huisje wonen. Ze voelden er zich niet op hun gemak.

— « En nu had het 's nachts eens moeten gaan branden », zei vader dikwijls. « Misschien waren we allen in de vlammen omgekomen ».

Willem kreeg geen straf. Hij was genoeg gestraft. En dat hij lang spijt gevoelde over zijne onvoorzichtigheid, kunt ge wel begrijpen.

◆ ◆ ◆ ◆

Soldaatje Spelen

Frans Loppens, een jongen van acht jaar, kende maar één vermaak : soldaatje spelen.

Op Donderdagnamiddag, of op een verlofdag verzamelde hij al de jongens uit de buurt. Dan vormde hij een legertje. Hij was natuurlijk de opperste, de kapitein.

Eene lat diende voor sabel en eene papieren muts was zijn shako. Bertje bond hij een ketel om 't lijf. En 't ventje moest daarop trommelen als een echte tamboer. Wardje was de trompetter. Die blies de marsch. En al de andere droegen een stok op den schouder, in plaats van een geweer.

— « Op stap... één, twee, één, twee! » riep Frans Loppens dan.

Victor van den smid mocht niet meer mee spelen, omdat hij nooit in den pas kon blijven.

— « Ge zijt geen soldaat! » zei Frans. « Ge gaat juist als een oud peeke ».

— « Links om! rechts om! Halt! » Al die bevelen kon ons manneke uitbulderen gelijk een officier. Hij was oprecht een soldaat in zijn hart.

In school zong hij 't liefst :

*Een shako die goed blinkt
En een houten geweer,
En een sabel, die klinkt
Wat wil men nog meer.*

Hij kende ook veel gedichtjes van den oorlog.

Als hij de echte soldaten zag marcheeren volgde hij hen vol bewondering. Soms vergat hij dan den tijd. Eens kwam hij een half uur te laat in de klas. Maar voor den tweeden keer was dat niet meer gebeurd, want de onderwijzer liet onzen soldaat om half twaalf nog drie kwartier op schildwacht staan in 't hoekje.

Een kozijn van Frans Loppens was er ingeloot. Zijne moeder had toen veel geweend. Frans kon dat niet begrijpen. Weenen? Omdat zijn kozijn soldaat moest worden! Die kreeg nu toch eene fijne uniform met roode strepen en kopen knopen! Hij mocht schieten met een echt geweer. En op zij zou hij een sabel dragen, geen houten hoor, maar een waarmee ge een mensch kondt doodsteken.

Die kozijn was een geluksvogel! Zoo dacht Frans er over. En hij wenschte, dat hij met den jongeling mocht meegaan.

Maar wacht, eens werd hij ook groot. En dan! Ha, zijn hartje klopte als hij zich dien tijd voorstelde! Hij zou dan ook soldaat worden... opperste der soldaten. Hij zou te paard rijden en ook schreeuwen: Voorwaarts — links om — rechts om halt — schoudert 't geweer — vuur!

En dan had hij geen kleine jongens voor zich, maar een waar leger.

En moesten de vijanden komen... poef, poef, zijne mannen schoten ze neer, pardaf omver, met geweren en kanonnen!

En klets — klets... — Zijne dappere kerels rouden slaan met de sabels, en hen, die nog leefden, weg jagen.

Frans sprak niet anders dan van soldaten. En een officier of een generaal was voor hem de geleerdste, de knapste en de dapperste mensch van de wereld.

Onze gast hoorde gaarne verhalen van den oorlog. Soms vertelde zijn broer van den Gulden Sporenslag. Frans begreep wel niet alles. Maar hij wist toch, dat de Vlamingen de Franschen eene goede klopping gaven.

Zijn broer zei wel eens :

— « Nu is 't geen oorlog meer. »

Dan vloog de knaap op.

— « 't Zal nog wel eens oorlog worden! Wacht maar, als ik groot ben! En dan vechten we, dat het stuift.

Op zekeren dag kwam grootvader eens over. Grootvader was al tachtig jaar oud. Hij woonde in eene andere stad. Maar nu en dan bezocht hij zijne familie eens.

Frans had veel eerbied voor hem. Want denk eens, grootvader was soldaat geweest. En hij had gevochten in verre landen. Op zijne wang was er nog een litteeken. Een booze Rus had hem daar een sabelslag gegeven.

Grootvader zat genoeglijk in den wijden leunstoel.

— « Is 't waar grootvader, dat het nu nooit meer oorlog zal zijn? » vroeg Frans.

— « Ik weet het niet, mijn kind. Maar ik hoop het vurig », antwoordde de oude man.

— « Ik zou willen, dat er oorlog kwam, als ik groot ben! » riep de jongen.

— « Welzoo ventje! Zoudt ge dat willen? Ge weet niet, wat ge zegt. Zet u eens op de bank en luister. »

— « Gaat ge wat vertellen, grootvader? »

— « Ja. »

Frans klapte in de handen. 't Zou weeral van vechten zijn.

De grijsaard stopte eerst een nieuw pijpje, stak het aan en begon dan :

— « Er was eens een jongen van negentien jaar, die bij zijne ouders woonde op eene boerderij. De menschen waren zeer gelukkig. Die jongen heette Antoon. Hij bemisde natuurlijk zijne ouders en deed al wat hij kon, om hen te helpen.

Maar op zekeren dag moest hij weg, o zoo ver weg.

Een booze koning of eigenlijk een keizer, was meester geworden in het land. Die keizer heette Napoleon. En hij wilde

nu ook haas spelen in andere landen. Maar in die andere landen waren ook koningen. En die zeiden : Wij willen zelf meester blijven over ons volk.

— Dat zullen we eens zien, dacht Napoleon. Ik zal u dwingen mij te gehoorzamen.

Nu had hij veel soldaten noodig, om tegen de soldaten van die andere koningen te vechten.

Vele jongelingen moesten hun huis verlaten en naar 't leger gaan.

Antoon kreeg ook bevel soldaat te worden. Zijn vader en moeder konden hem niet missen. Wie zou er voor de ouders zorgen, als hij weg was?

Maar Napoleon wilde geen tegenspraak hooren. Wat hij zei, moest gebeuren.

Vele jongens verdoken zich in de bosschen. Maar de keizer liet ze door gendarmen gevangen nemen.

Antoon begreep, dat hij gehoorzamen moest. Op een morgen vertrok hij. Zijn vader kon niet spreken van verdriet. En zijne moeder was er ziek van. De arme vrouw deed niets dan weenen. Toch moest de jongen weg. Bleef hij, dan zouden de gendarmen komen en dan kreeg hij nog straf. Probeerde hij voor den tweeden keer te vluchten, dan zouden ze hem mischien doodschieten.

Met tranen in de oogen nam hij afscheid van zijne ouders. Wie weet kwam hij ooit nog terug! In den oorlog worden er immers zooveel gedood.

Een vriend ging eveneens mee. Die was nog ongelukkiger. Hij liet eene zieke moeder en een klein broertje achter. Maar ook hij moest doen, wat Napoleon gebod.

Antoon en zijn maat Dries vestrokken dus. In de stad kregen ze eene uniform, een geweer en een sabel. Dan moesten ze leeren exercceeren en schieten. Toen ze dat kenden, werden ze naar het leger gezonden.

O wat een vreeslijke tijd! Altijd was het oorlog. Dan vochten ze met andere soldaten. Waarom? Hadden die andere jongens hun kwaad gedaan? Wel neen? Die verdedigden hun koning en hun land tegen den boozen Napoleon.

Al die menschen waren eigenlijk broeders. En nu schooten ze naar elkaar met geweren en kanonnen.

Dan lagen er 's avonds duizenden dooden op het veld. Er waren ook vele gekwetsten, die schrikkelijke pijnen leden.

Vaders met afgeschoten beenen dachten aan hunne vrouw en kinderkena, die hen nooit meer zouden terugzien. Jongens met kogels in den schouder weenden om hunne moeder. Anderen badden thuis een ouden vader achtergelaten. Wie zou voor hem zorgen? Zij konden het niet meer, want ze lagen nu te sterven.

O, de oorlog is zoo wreed!

Antoon bleef gespaard. Maar op een middag viel zijn kameraad. Dries kreeg een kogel in de borst. Bloedend stortte hij op den grond. Antoon boog zich over hem.

— « Ik sterf », zei Dries. « Zeg mijne moeder en mijn broeder goeden dag. Wilt ge voor hem zorgen? » Hij kon bijna niet meer spreken. Zijn gelaat werd zoo wit als sneeuw.

Antoon nam zijne hand. Een oogenblikje later was Dries dood.

Antoon moest nog lang bij het leger blijven. Hij werd gewond, maar genas weer. Bijna iederen dag zag hij soldaten dood vallen.

's Morgens nog gezond, eenige uren later een been of een arm af... of een lijk! O, 't was zoo wreed, zoo wreed!

En waarom gebeurde dat alles? Omdat Napoleon land wilde stelen.

En die menschen, die elkaar nooit gezien hadden, moesten nu moorden.

Toen de oorlog uit was, ging Antoon naar zijn huis. Daar hoorde hij droevig nieuws. Zijne goede moeder was van verdriet gestorven. Vader sukkelde ook.

En dan moest hij nog aan de moeder van Dries gaan vertellen, wat er met haar zoon gebeurd was. Hij durfde bijna niet. Maar hij had het aan den stervenden jongen beloofd.

De weduwe huild van droefheid. Ze riep altijd maar om haar kind. Doch Dries lag ginder in 't verre land begraven. Hij zou nimmermeer terugkeeren. De arme vrouw is nooit meer vroolijk geweest. Brave menschen hielpen haar en 't kleine jongetje. Anders had ze geen eten gehad.

En in de meeste huizen werd er geweend. Want vele vaders, broeders of zonen kwamen niet meer terug. Eindelijk werd de booze Napoleon zelf gevangen genomen. Men bracht hem naar een eilandje midden in de zee. Daar moest hij altijd blijven ».

Frans had aandachtig geluisterd. De tranen stonden hem in de oogen.

— « En die Antoon leeft nog », zei grootvader.

— « Leeft hij nog? »

— « Ja, en ge kent hem ».

— « Ik grootvader? »

— « Zeker! Hij zit bij u. Hij heeft u alles verteld ».

— « O ja », riep de jongen « gij heet Antoon. En hebt gij dat alles ondervonden? »

— « Dat alles en nog veel meer! En nu hoop ik vurig, dat het nooit meer oorlog wordt. Denk eens, ventje, dat uw vader moet vertrekken. Hoe bedroefd zouden moeder en de kinderen zijn, als uw vader ginder in een ver land doodgeschoten werd! Zeker, 't kan gebeuren, dat wij moeten vechten. Als vijanden ons land willen nemen, zullen wij het verdedigen. Maar laten we toch nooit naar den oorlog verlangen! Och, gij meendet dat niet. Ge wist niet wat ge wenschet. »

♦ ♦ ♦

Frans Loppens is nu al een man. Maar hij is niet bij 't leger. Hij verdient zijn brood met timmeren. En ook hij hoopt van ganscher harte, dat het nooit meer oorlog zal worden.

♦ ♦ ♦ ♦

